

УДК 371.013.42(8)

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ДЛЯ ТИМЧАСОВИХ РОБІТНИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

Олена Жижко

У статті розглянуто стратегії розвитку соціально-освітніх програм для тимчасових робітників у діяльності освітніх організацій Латинської Америки. Встановлено, що пріоритетом розвитку латиноамериканської освіти, зокрема соціально-освітніх програм для тимчасових робітників, є поліпшення їх якості, упровадження сучасних навчальних технологій, орієнтація на позитивний міжнародний досвід.

Ключові слова: соціально-освітні програми для тимчасових робітників, освіта дорослих, регіональні освітні організації, освіта в Латинській Америці.

Латиноамериканськими інституціями, які керують освітою в регіоні, у тому числі освітою тимчасових робітників, є Організація американських держав (Organización de Estados Americanos – ОЕА), Організація ібероамериканських держав з питань освіти, науки й культури (Organización de Estados Iberoamericanos para la Educación, la Ciencia y la Cultura – ОЕІ), Інформаційна система про освітні тенденції в Латинській Америці (Sistema de información de tendencias educativas en América Latina – SITEAL), Організація з освіти молоді та дорослих (Red de Educación de Personas Jóvenes y Adultas – EPJA), Латиноамериканський інститут навчальних комунікацій (Instituto Latinoamericano de la Comunicación Educativa – ILCE), Регіональний центр фундаментальної освіти в Латинській Америці (Centro Regional de Educación Fundamental para América Latina – CREFAL), Рада з освіти дорослих Латинської Америки (Centro de Educación de Adultos de América Latina – СЕААЛ), Латиноамериканська лабораторія з вимірювань якості освіти (Laboratorio Latinoamericano de Evaluación de Calidad Educativa – LLECCSE) та ін.

Історія розбудови загальнорегіональної стратегії розвитку освіти дорослих, зокрема освіти тимчасових робітників, розпочинається з 50-х рр. ХХ ст., коли за ініціативою ЮНЕСКО та уряду Мексики був створений Регіональний центр фундаментальної освіти в Латинській Америці – КРЕФАЛ (Centro Regional de Educación Fundamental para América Latina – CREFAL), що в 1990 р. змінює назву на Центр регіональної кооперації в інтересах освіти дорослих в Латинській Америці та Карибському регіоні (Centro de Cooperación Regional para la Educación de los Adultos en América Latina y el Caribe). У 60-х рр. ХХ ст. започатковується Міжамериканська федерація освіти дорослих – ФІДЕА (Federación Interamericana de Educación de Adultos – FIDEA), членами якої стають службовці державних організацій і волонтери, які займаються освітою дорослих у латинокарибських країнах. Федерація мала

велике значення у справі розбудови теоретичної бази та практичного впровадження методології освіти дорослих у регіоні [3, с. 108].

Однією з перших країн регіону Латинської Америки, що офіційно впровадила освіту дорослих, стала Венесуела, яка, починаючи з 60-х рр. ХХ ст., брала активну участь у міжнародних заходах, які проводила ЮНЕСКО з планування й організації кампаній з ліквідації неписьменності й освіти дорослих у країнах Південної та Центральної Америки і Карибського регіону.

У 1965 р. за ініціативою Сальвадора був створений організаційний комітет, що розглядав можливість об'єднання інструкторів, які працювали з дорослими учнями, у міжамериканську організацію, метою якої стало проведення науково-дослідної роботи з аналізу теоретичної бази навчання дорослих, а також розповсюдження ідеї важливості ціложиттєвого навчання як основної умови соціально-економічного розвитку регіону. У 1970 р. у Венесуелі був проведений Перший міжамериканський конгрес з освіти дорослих, на якому виступив видатний венесуельський андрагог, голова відділу освіти дорослих Венесуели Ф. Адам з доповіддю «Андрагогіка: наука навчання дорослих». Текст цієї доповіді став базовим у розробці власної латиноамериканської концепції освіти дорослих [3, с. 110].

Перший міжамериканський конгрес з освіти дорослих означив початок інтенсивного співробітництва країн Латинської Америки щодо офіційного впровадження освіти дорослих у регіоні й розвитку андрагогіки як науки. У 1976 р. у Лімі (Перу), був проведений Перший міжнародний семінар з андрагогіки, в організації якого взяли участь Перуанська асоціація андрагогіки (Asociación Peruana de Andragogía – АРЕА), Міжамериканська федерація освіти дорослих і Університет інків «Гарсіласо де ла Вега». Семінар відвідали понад 500 делегатів із різних навчальних закладів майже усіх країн континенту, а також представники регіональних й міжнародних організацій.

У 1979 р. знову в Лімі, Перу, пройшов Перший національний конгрес з андрагогіки, що був організований Перуанською асоціацією андрагогіки, Міжамериканською федерацією освіти дорослих, ЮНЕСКО і Національним перуанським університетом «Федеріко Віяреаль», на якому було прийняте остаточне рішення про важливість розповсюдження андрагогічних знань та використання їх на практиці. Утретє Ліма стала амфітріоном загально-регіонального заходу з освіти дорослих у 1980 р. Йдеться про Другий міжамериканський конгрес з андрагогіки, у якому взяли участь більше 400 делегатів з 19 країн, а також представники 23 регіональних і міжнародних організацій. У тому ж 1980 р. відбувся ще один латинокарибський захід з андрагогіки у м. Форт-де-Франс, Мартініка (Карибські острови) – Перша регіональна конференція з андрагогіки. У 1981 р. у м. Калі (Колумбія), була проведена Друга регіональна конференція з андрагогіки, під час якої започатковано Міжнародний інститут андрагогіки (Instituto Internacional de Andragogía – INSTIA). У 1982 р. Міжамериканська федерація освіти дорослих організувала у м. Сан-Хосе (Коста-Ріка), Третю регіональну конференцію з андрагогіки, темою якої були людські кадри й андрагогіка [3, с. 115].

У 80-х рр. XX ст. в історії розбудови загально регіональної стратегії освіти дорослих значаться декілька латиноамериканських та ібероамериканських проектів. У 1980 р. розпочалося здійснення «Базового проекту з освіти для Латинської Америки і Карибського басейну (PROMEDLAC)», за яким передбачалося до 2000 року забезпечити восьмирічною і навіть десятирічною базовою освітою всіх дітей та підлітків шкільного віку; проводити кампанії з ліквідації неписьменності; підвищити показники «внутрішньої ефективності» національних шкільних систем за рахунок якості навчання тощо [14]. Після Всесвітньої конференції в Жомтєні (Таїланд, 1990 – р.) завдання, які були поставлені PROMEDLAC, стали невід’ємною частиною глобального руху «Освіта – для всіх!».

Після V Міжнародної конференції з освіти дорослих у 1997 р. у латиноамериканському регіоні за ініціативою ЮНЕСКО, СЕААЛу, КРЕФАЛу та ІНЕА (Національного інституту освіти дорослих Мексики) були проведені три субрегіональні заходи з освіти дорослих: у Монтевідео у листопаді 1998 р.; у Кочабамбі у січні 1999 р.; у Патцкуаро, Мексика, у березні 1999 р.

Результатом роботи Всесвітньої Конференції з освіти для всіх, що відбулася в Дакарі у квітні 2000 р. для латинокарибського регіону, стала розробка Основного проекту з освіти, створення Мережі для допомоги процесу ліквідації неписьменності й освіти дорослих (Red de apoyo de la Alfabetización y de la Educación de Adultos – REDALF) та розбудова Регіональних рамок дій для освіти для всіх у лютому 2000 р. у Санто Домінго.

У травні 2000 р. у Сантьяго-де-Чілі був організований загально регіональний захід, присвячений темі «Освіта молоді та дорослих у Латинській Америці і Карибському басейні. Пріоритети для дій у XXI столітті», а вже через декілька місяців, у червні 2000 р. також у Сантьяго-де-Чілі – відбулися загально регіональні збори з приводу обговорення теми «Нові виклики безперервної освіти у вихованні молоді та дорослих в Латинській Америці», на яких розроблено Регіональні рамки дій для навчання молоді та дорослих у Латинській Америці і Карибському басейні (2000–2010). У Регіональних рамках дій проголошено, що освіта повинна задовольняти основні потреби людини, а також підвищувати її почуття власної гідності, свободи, національної належності, мультикультуралізму, розвивати когнітивні здібності тощо [11].

Початок нового століття позначений прийняттям загальносвітового плану ООН «Цілі розвитку тисячоліття» та розробкою проекту ЮНЕСКО «Регіональний освітній проект для Латинської Америки й Карибського басейну» («Proyecto Regional de Educación para la América Latina y el Caribe» – PRELAC), за яким до 2015 року Латинська Америка повинна не лише забезпечити загальний доступ усього населення до обов’язкової початкової освіти, але й розв’язати такі завдання:

- 1) досягти 100% забезпечення дітей віком від 3 до 5 років дошкільним навчанням й вихованням;
- 2) охопити середньою освітою 75% підлітків віком від 15 років;
- 3) довести якість латиноамериканської освіти до середніх світових стандартів [9].

Отже, було зроблено декілька спроб розбудови латиноамериканської стратегії реформування системи освіти та підвищення її якості: одна з них була ініційована країнами регіону, а інша – міжнародним органом, що керує освітою. Проте, за результатами досліджень міжнародних освітніх закладів, незалежних організацій та приватних експертів, ні одна з них не мала успіху. До речі, 1980–1990 рр., коли реалізувався проект PROMEDLAC, названі «втраченим десятиріччям» для Латинської Америки. Проект «Освіта – для всіх!», черговий етап якого розпочався в 2000 р. на Всесвітній конференції з освіти в Дакарі та чийм регіональним компонентом є Латинська Америка, також досі не дав вагомих результатів. Завдання, що поставлені перед регіоном загальносвітовим планом ООН «Цілі розвитку тисячоліття», не можуть бути виконаними з причини економічного потрясіння, викликаного кризою 2008–2009 рр. Адже генеральний директор ЮНЕСКО І. Бокова надала в серпні 2010 р. звіт з виконання плану «Цілі розвитку тисячоліття», в якому висловила побоювання щодо можливості отримання позитивних результатів, очікуваних ініціаторами цього проекту. Вона також наголосила на тому, що заплановані дії навіть можуть перекреслити ті невеликі успіхи, які були досягнуті у сфері освіти країнами на коліях розвитку в минулому десятиріччі [10].

Отже, всі ці чинники призвели до необхідності створення загально-континентального проекту з освіти за участю латино-європейських держав (Іспанії та Португалії), мотивували мобілізацію власне ібероамериканських країн, чия освітня проблематика має багато спільних рис.

У вересні 2010 р. у Буенос-Айресі відбувся перший Ібероамериканський конгрес з освіти, у роботі якого взяли участь понад 3 тисяч осіб: керівники профільних відомств, експерти міжнародних організацій, спеціалісти, які займаються науково-педагогічними дослідженнями, викладачі ВНЗ, учителі шкіл. Головне завдання цього заходу полягало в тому, щоб конкретизувати цілі, які були поставлені в рамках великомасштабного проекту «Цілі освіти на 2021 рік», чия розробка розпочалася за декілька років до форуму в столиці Аргентини.

Цей проект пов'язаний з тим, що впродовж 2011–2021 рр. латиноамериканські держави послідовно святкуватимуть 200 річницю свого суверенітету та незалежності від іспанської корони. Суть загально-регіонального проекту формулюється таким чином: «Цілі 2021: освіта, яка необхідна поколінню двохсотріччя незалежності» [12]. Отже, ставиться завдання «озброїти» необхідними знаннями і вміннями молодь ХХІ ст. для перебудови національних систем освіти з метою соціально-економічного прогресу регіону. Слід виокремити, що реалізація колективного плану перебудови освіти буде проходити під егідою Іспанії, яка на початку 90-х рр. відсвяткувала 500 річницю відкриття Америки. Одним із великомасштабних заходів з приводу ювілею стало введення політики активної підтримки латиноамериканських держав. Так, колишня метрополія була ініціатором фінансування навчальних програм, спрямованих на подолання неграмотності у найбільш бідних країнах Латинської Америки. (наприклад, кампанії з ліквідування неписьменності в Нікарагуа, Гондурасі, Сальвадорі, Домініканській Республіці).

Проект «Цілі 2021» стартував на XVIII конференції міністрів освіти в Сан-Сальвадорі (травень 2008 р.), у резолюції якої підкреслювалася необхідність прийняття заходів із розв'язання проблем освіти та поновлення систем навчання, їх перетворення у більш ефективний інструмент для боротьби за соціальне включення в сучасну дійсність, насамперед, найбільш вразливих та найбільш вразливих груп латиноамериканського населення. Перед тим, як представити текст проекту на Конгресі в Буенос-Айресі, його було винесено на обговорення широкому колу педагогічної громадськості у всіх державах-членах Організації іberoамериканських держав - ОІД (окрім Іспанії й Португалії, до неї входять 24 латиноамериканських держави та Екваторіальна Гвінея). На відкритому для обговорення сайті було зареєстрованих в кінцевому підсумку близько 70 000 відвідувань; в обміні думок он-лайн взяли участь 2 тисячі фахівців, не враховуючи кількість учасників семінарів, що відбулися в Іспанії, Португалії й Новому світі [13].

На Іberoамериканському конгресі з освіти, що проходив в аргентинській столиці, доповіді були розподілені за такими блоками: неписьменність і недостатній доступ молоді до базової освіти; професійна підготовка педагогічних кадрів; проблеми якості в інклюзивній освіті; навчання в умовах глобалізації та науково-технічного прогресу.

Генеральний секретар Організації іberoамериканських держав А. Марчесі підкреслив у своїй промові при закінченні конгресу в Буенос-Айресі, що кращою освітньою стратегією є боротьба з бідністю. Спираючись на теорію «людського капіталу» і концепцію «соціальної стратифікації», розробники проекту «Цілі 2021» роблять ставку на освіту з метою послаблення порочного кола, у якому жебрацький спосіб життя не дозволяє отримати основні знання та трудові навички, ускладнює вихід молоді на ринок праці і призводить до повернення багатьох людей до маргінальних верств населення. Однак можна навести безліч прикладів, коли соціально-економічним маргіналам вдається подолати бар'єр соціальної відчуженості, і держава може і повинна надати таким групам молодих людей можливості для навчання.

Упорядники нового загальнорегіонального проекту усвідомлюють, що перед ними стоїть непросте завдання. Країнам Латинської Америки і Карибського басейну, перш за все, потрібно звільнитися від навантаження раніше невіршених «хронічних» проблем, але в той же час поступово рухатися до реального оновлення освітніх систем, починаючи від школи до університету, використовуючи педагогічні інновації та інвестуючи науково-педагогічну діяльність. Об'єктивно існуюча дуальність проблем зафіксована в тексті, у якому серед одинадцяти цілей, з одного боку, значиться максимізація охоплення початковим і базовим навчанням, що є характерним для країн на коліях розвитку, а з іншого боку – надання населенню можливості навчатися впродовж життя, що є пріоритетом соціальної політики країн Європейського Союзу. Серед інших секторів, на які спрямована дія нової освітньої політики регіону, є професійно-технічне навчання, поліпшення його якості, а також зміцнення іberoамериканського наукового простору. Слід зазначити, що весь проект «Цілі 2021» пронизаний ідеєю партисипативності, залучення до участі в

розробці освітніх програм всієї громадськості, різних закладів (не тільки освітніх); активного інвестування освіти, як з боку країн-членів, так і з інших джерел (у тому числі іноземних). Важливою віхою для моніторингу результатів проекту оголошений 2015 р. – дата закінчення «Дакарських рамок дії: освіта – для всіх!» і «Цілей розвитку тисячоліття», тобто глобальних проектів, до яких приєдналися всі країни Латинської Америки.

Важливо звернути увагу, що регулярний моніторинг ситуації у сфері освіти Латинської Америки здійснюється, насамперед, агенціями ООН: ЮНЕСКО публікує щорічний звіт про досягнення в рамках проекту «Освіта – для всіх!» [8], у якому у тому числі надається інформація про Латинську Америку; ЕКЛАК надає в «Соціальній панорамі» спеціальний розділ, що відображає просування регіону до мети, встановленої планом «Цілі розвитку тисячоліття», а також публікує багато інших важливих показників з освіти. Моніторингом результатів займаються також інші міжнародні інституції, зокрема: Організація американських держав, яка діє через Програму зі стимулювання освітніх реформ у Латинській Америці (Programa de Promoción de Reforma Educativa en América Latina y el Caribe – PREAL), Світовий банк, незалежні фонди (наприклад, Коста-рікська дослідницька корпорація з проблем розвитку (The Costa Rican Investment Promotion Agency – CINDE) [6]. Слід наголосити, що хоча публікації деяких установ не є щорічними, як вісники ЮНЕСКО, вони надають досить змістовну та об'єктивно-критичну інформацію. В цьому зв'язку варто назвати, наприклад, аналітичну доповідь PREAL 2006 р., що носить прозору назву «Кількість без якості» [4].

Критичним виявився також звіт про результати міжнародних досліджень Програми міжнародного оцінювання студентів Організації економічного співробітництва та розвитку – ОЕСР (Evaluación Internacional de Alumnos de la Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económicos – OCDE (ісп.); OECD, Programme for International Student Assessment (англ.) – PISA), які проводилися експертами ОЕСР, а також публікація результатів тестування Латиноамериканської лабораторії з вимірювань якості освіти (Laboratorio Latinoamericano de Evaluación de Calidad Educativa – LLECCE). Обидва документи констатують низький рівень успішності в школі, незадовільні результати навчання першорядним дисциплін (іспанської мови, математики, природознавчих предметів), а в кінцевому підсумку, слабкий продукт латиноамериканських освітніх систем (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Дані Програми міжнародного оцінювання учнів (PISA) 2006 р. про успішність латиноамериканських учасників

Країна	Середній бал за кожен з параметрів дослідження		
	I. Грамотність читання	II. Математична грамотність	III. Природознавча грамотність
Аргентина	374	381	391
Бразилія	393	370	390

Продовження табл. 1

Колумбія	385	370	388
Мексика	410	406	410
Уругвай	413	427	428
Чилі	442	411	438
Середній припустимий бал, зазначений ОЕСР	492	498	500

За відсутністю остаточних даних PISA 2009 р., надаємо в таблиці 1 інформацію про попередній цикл тестування (2006 р.), у якому оцінюються досягнення 15-річних школярів з грамотності читання, з математики та природознавчих дисциплін. З таблиці видно, що середній бал, отриманий учнями латиноамериканських країн, є статистично меншим, ніж бал, встановлений експертами ОЕСР. Слід також вказати, що в тестуванні 2009 р. збільшилась кількість учасників з Латинської Америки: окрім названих в таблиці держав, в ньому також брали участь учні з Панами, Перу, Тринідад і Тобаго. Найгірші результати тестування належать освітнім системам Гватемали та Домініканської Республіки. Додаткові дані про якість загальної освіти Латинської Америки надало дослідження, проведене на початку 2011 р. LLESCCE.

Колишні неуспіхи латиноамериканських освітніх реформ пояснюються різними авторами з різних позицій, серед них домінують: низький рівень фінансування, неадекватно сплановані національні програми, недостатня увага до науково-педагогічних досліджень, внутрішня інерція систем освіти, які не в змозі швидко перебудовуватися з урахуванням мінливих потреб економіки та суспільства. Проте з усього комплексу обмежувальних факторів головним визнається бідність більшої частини населення країн регіону. Низький рівень життя населення, особливо в сільській місцевості й в районах з переважною більшістю індіанського населення, гальмує експансію освіти, знижує ефективність роботи освітніх систем.

За інформацією департаменту з соціальних проблем ЕКЛАК, 63% дітей та підлітків у Латинській Америці перебувають на межі бідності, отже, більша частина молодого покоління живе в умовах, коли людина не може навіть задовольнити потреби першої необхідності, живе в голоді, в убогому житті. Ясно стає, що освіта відходить на останній план [7]. Варто зазначити, що при аналізі загальнонаціональних показників, що містяться у статистичних щорічниках, слід робити поправку на обмеження територіально-географічного характеру, тобто для найбідніших країн є звичними великі соціальні відмінності між міськими і сільськими районами. Наприклад, у Гватемалі відсів серед сільських школярів досягає 50% проти 8% у столиці країни.

Для досягнення позитивних результатів у рамках проекту «Цілі 2021» було вирішено залучити до його виконання якомога більше соціальних верств латиноамериканського населення, якомога більше різних установ (не тільки державних та громадських організацій, а й також іноземних інституцій та

приватних підприємств) За ініціативою Іспанії, яка з січня до липня 2010 р. виконувала функції Президента Європейського Союзу, освітній проект «Цілі 2021» отримав допомогу від ЄС: на VI саміті, що відбувся у Мадриді в березні 2010 р., через програму «Європейський Союз – Латино-Карибська Америка» представники європейських держав вирішили надати додаткові фінансові субсидії до тих асигнувань, які повинні знайти самі країни латиноамериканського регіону.

Позитивним моментом у реалізації цього нового проекту є те, що він виконується під керівництвом Іспанії, яка з самого початку зіграла ключову роль у введенні в дію всіх основних проектів Організації Іberoамериканських держав, і має власний багатий досвід реформування освітньої системи. Крім того, слід особливо визначити солідарність Іспанії з країнами Латинської Америки та її фінансову допомогу. Тим самим ця держава продемонструвала свою соціальну відповідальність за більш економічно слабкі країни-партнери ОЕІ. Так, широкого міжнародного резонансу набула ініціатива Іспанії зі списання зовнішнього боргу латиноамериканських країн, що виник після надання їм фінансової допомоги для розвитку систем освіти (ісп. – *canje de deuda por educación*). Першими цю допомогу отримали найбільш економічно вразливі країни: Гондурас, Нікарагуа і Сальвадор. Цей досвід розв'язання фінансових перешкод на шляху реформування освіти вирішено використати і для більш успішної реалізації проектів «Цілі розвитку тисячоліття» й «Цілі 2021» [1].

Важливо також наголосити на тому, що в реалізації освітніх проектів у рамках ОЕІ активно беруть участь великі іспанські банки. Наприклад, банк Сантандер (*Santander*) уже майже десять років фінансує роботу міжуніверситетської мережі *UNIVERSIA*, яка об'єднує нині 1165 університетів регіону.

Слід зазначити також, що на латиноамериканській конференції міністрів освіти в Буенос-Айресі у вересні 2010 р. була укладена угода між Організацією Іberoамериканських держав й іспанським банком Більбао Візкайя (*Banco Bilbao Vizcaya – BBVA*), за якою будуть виділятися протягом наступних десяти років 400 мільйонів євро для реалізації проекту «Цілі 2021». Ці кошти вважаються першим внеском у щойно започаткований Фонд солідарності і співробітництва у сфері освіти. Благодійна діяльність іспанських фінансових установ, безумовно, є наочним прикладом соціальної відповідальності підприємницького сектору економіки Іспанії та мотивує впровадження такої моделі поведінки в регіональних латиноамериканських приватних установах [1].

Особливістю проекту «Цілі 2021» є активне залучення до його остаточної доробки спеціалістів з усіх країн-членів Іberoамериканської співдружності, а також фахівців з інших країн і регіонів. Одним із найбільших результатів став тандем ОІД з ЕКЛАКом, завдяки якому експерти ЕКЛАКу зробили розрахунки для необхідних асигнувань, для досягнення заявлених цілей [5]. Великого значення набула праця «Завдання освіти 2021: виклики та можливості» [15], яку підготували науковці Системи інформації про освітні тенденції в Латинській Америці, очолювані експертами Міжнародного інституту ЮНЕСКО з планування в галузі освіти (*Instituto internacional de planeación educativa –*

UNESCO-PIPE), з головним офісом у Буенос-Айресі. Своє завдання автори бачать у конкретизації поставлених цілей щодо кожної країни, а також щодо кожної з п'яти груп держав, поділених з урахуванням показників базового рівня освіти. Так, у здійсненні проекту «Цілі 2021» завдання для Аргентини, Чилі й Перу, які мають досить високий рівень базової освіти, є відмінними від завдань, що ставляться перед Парагваєм, Сальвадором, Уругваєм та Домініканською Республікою, чий показники є менш задовільними. До третьої групи належать Болівія, Бразилія, Колумбія, Коста-Ріка, Мексика, Панама, Еквадор, які значно відстають від «авангарду» за станом своїх систем середньої освіти.

Слід також назвати й іншу міжнародну підтримку, що надана проекту «Цілі 2021». Йдеться про те, що окрім виділення фінансових коштів, деякі європейські держави надають практичну допомогу іншого виду. Важливо згадати програму «Євросоціаледукасьйон» («EUROsociAL Educación»), що розпочалася у 2006 р. Робота цієї програми спирається на спеціальний фонд (з головним офісом в Іспанії), на Міжнародний центр педагогічних досліджень в Парижі (CIEP-Francia) й Міжнародний комітет з проблем населення в Італії (CISP-Italia). Головне завдання «EUROsociAL Educación» – сприяти латиноамериканській політиці, що спрямована на досягнення соціальної інтегрованості. За допомогою співробітництва з профільними установами 14 країн Латинської Америки вищеназвані європейські держави надають їм допомогу для розвитку, насамперед, професійно-технічного навчання, поширення сільськогосподарської освіти та впровадження ряду інших ініціатив.

XX Ібероамериканська зустріч у верхах (3-4 грудня 2010 р., Мар-дель-Плата, Аргентина) була присвячена темі «Освіта як фактор соціальної інклюзивності», а в центрі обговорення було затвердження плану «Цілі 2021». В заключній декларації зазначалося, що всі зусилля необхідно спрямувати на подолання гостроти існуючих проблем, розвиток освітніх систем за принципом соціальної інклюзивності та з акцентом на покращенні якості освіти [2].

Керівники держав та урядів фактично затвердили докладний порядок денний нового етапу реформ у Латинській Америці, де оголошені пріоритетними базові рівні освіти (у тому числі дошкільне навчання), середня професійна підготовка, зв'язок освітніх заходів із проектами в галузі охорони здоров'я та іншими програмами соціального характеру. Особливо була підкреслена важливість співпраці державних структур з приватними установами, бізнес-спільнотами, як у межах кожної країни-учасниці, так і на загальнорегіональному рівні. Слід зазначити, що успіх у реалізації проекту «Цілі 2021» гарантує його підтримка з боку міжнародних об'єднань інших регіонів світу (зокрема, Європейського Союзу).

Таким чином, з січня 2011 р. у Латинській Америці під егідою Іспанії започатковано великомасштабний проект в галузі освіти, спрямований на подальший рух регіону на шляху соціального прогресу. Цей стратегічний курс висловлюється в термінах соціальної консолідації й подолання нерівності в доступі до освіти. Запропонована програма дій передбачає зміну пріоритетів у бік поліпшення якості латиноамериканської освіти, упровадження сучасних навчальних методик, використання кращого міжнародного досвіду.

Отже, проведене науково-педагогічне дослідження дозволяє стверджувати, що стратегії розвитку освіти дорослих взагалі і зокрема соціально-освітніх програм для тимчасових робітників розробляються у латиноамериканському регіоні, починаючи з 50-х рр. ХХ ст. зі створенням КРЕФАЛУ, СЕААЛУ, ФІДЕА та проведенням у 60–80-х рр. ХХ ст. міжнародних і регіональних заходів з освіти дорослих, які заклали основу розробки латиноамериканської концепції освіти дорослих. У 80–90-х рр. ХХ ст. загальнорегіональна стратегія освіти дорослих набула особливого розвитку з упровадженням проектів PROMEDLAC, REDALF, «Регіональних рамок дій для освіти для всіх» й започаткуванням ОЕА, ОЕІ, SITEAL, EPJA, ILCE, LLECCSE та консолідувалася у першому десятиріччі ХХІ ст. із прийняттям програм PRELAC, «Цілі 2021», «Європейський Союз – Латино-Карибська Америка», «EUROsociAL Educaci3n» та ін. На основі аналізу джерел мовою оригіналу можемо виділити такі стратегічні напрями розвитку освіти дорослих, у тому числі соціально-освітніх програм для тимчасових робітників у латиноамериканському регіоні: 1) зв'язок освітніх заходів із проектами з охорони здоров'я та іншими програмами соціального характеру; 2) співпраця державних структур з національними та міжнародними приватними установами, бізнес-спільнотами, ONG; 3) упровадження сучасних навчальних технологій; 4) орієнтація на позитивний між-народний досвід.

Список використаних джерел:

1. Ермольева Э. Г. Образование как фактор социального прогресса (латиноамериканский ракурс) / Ермольева Э. Г. // Педагогика. – 2011. – № 1. – С. 85–93.
2. Жижко О. Професійна освіта маргінальних груп населення в Мексиці та Венесуелі: становлення і розвиток: монографія / Жижко Олена Анатоліївна. – Херсон: ПП Гринь Д.С., 2013. – 500 с.
3. Alvarez A. Desarrollo hist3rico de la andragogía // Alcalá A. Andragogía. Libro Guía de Estudio. Caracas: Postgrado UNA., 1999. – pp. 107–116.
4. Cantidad sin calidad. Informe de progreso educativo en América Latina 2006. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.preal.org.
5. CEPAL. Metas Educativas 2021: estudio de costos, 2011. – 38 p.
6. CINDE. Corporaci3n de investigaciones para el desarrollo, 2010. – 28 p.
7. Desafíos. Boletín de la Divisi3n de desarrollo social de la CEPAL, 2010, № 10. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.cepal.org.
8. Educaci3n para todos en 2015. ¿Alcanzaremos la meta? Global monitoring report, 2010. Regional overview: Latin America and the Caribbean, 2010. – 80 p.
9. Educaci3n para todos. Proyecto regional de educaci3n para América Latina y el Caribe (EPT/ PRELAC), 2006. – 200 p.
10. La crisis financiera puede retrasar los progresos de la educaci3n en el mundo, según un Informe de la UNESCO. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://portal.unesco.org>.
11. Marco de acci3n regional de la educaci3n de personas jóvenes y adultas (EPJA) en América Latina y el Caribe (2000-2010). – [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://bibliotecadigital.conevyt.org.mx/coleccion/documentos/marco_accion.pdf. – Заг. з екрану. – Мова ісп.
12. Metas 2021: la educaci3n que queremos para la generaci3n de los Bicentenarios. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.oei.org.
13. Metas educativas-2021. Síntesis el debate. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.oei.es.
14. Proyecto principal de educaci3n para América Latina y el Caribe. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://portal.unesco.org>.
15. Sistema de informaci3n de tendencias educativas en América Latina (UNESCO / IIPE-OEI); Informe SITEAL, 2010. Metas educativas-2021: desafíos y oportunidades. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.siteal.org.

References:

1. Alvarez, A. (1999). «Desarrollo histórico de la andragogía, in Alcalá, A. Andragogía. Libro Guía de Estudio, Caracas: Postgrado UNA, pp. 107–116.
2. Cantidad sin calidad. Informe de progreso educativo en América Latina (2006), in: www.preal.org.
3. CEPAL (2011). Metas Educativas 2021: estudio de costos, 2011, pp. 38.
4. CINDE (2010). Corporación de investigaciones para el desarrollo, 2010, pp. 28.
5. Desafíos (2010). Boletín de la División de desarrollo social de la CEPAL, 2010, № 10, in: www.cepal.org.
6. Educación para todos en 2015. «Alcanzaremos la meta» Global monitoring report (2010). Regional overview: Latin America and the Caribbean, 2010, pp. 80.
7. Educación para todos. Proyecto regional de educación para América Latina y el Caribe (EPT/ PRELAC) (2006), pp. 200.
8. La crisis financiera puede retrasar los progresos de la educación en el mundo, según un Informe de la UNESCO (2009), in: <http://portal.unesco.org>.
9. Marco de acción regional de la educación de personas jóvenes y adultas (EPJA) en América Latina y el Caribe (2000-2010), in: http://bibliotecadigital.conevyt.org.mx/colecciones/documentos/marco_accion.pdf.
10. Metas 2021: la educación que queremos para la generación de los Bicentenarios (2010), in: www.oei.org.
11. Metas educativas-2021. Síntesis el debate (2010), in: www.oei.es.
12. Proyecto principal de educación para América Latina y el Caribe (2010), in: <http://portal.unesco.org>.
13. SITEAL (2010). Sistema de información de tendencias educativas en América Latina (UNESCO / IIPE-OEI): Informe SITEAL, 2010. Metas educativas-2021: desafíos y oportunidades, in: www.siteal.org.
14. Yermolieva, E. (2011), «Education like factor of social progress, in Pedagogic», No. 1, pp. 85–93.
15. Zhizhko, E. (2013). «Professional education of marginalized groups of population: formation and development», Kherson: Grin, pp. 500.